

- 1 juni Amsterdam Stadschouwburg,
14.00 uur; Opening Holland Festival
2 juni Amsterdam Stadschouwburg,
19.00 uur
4 juni Den Haag Koninklijke Schouwburg,
19.00 uur
5 juni Eindhoven Stadschouwburg
(Grote Zaal), 19.00 uur
8 juni Rotterdam Theater Zuidplein,
19.00 uur

Vertrouw nooit een trol

The Two Fiddlers

een opera voor kinderen
uitgevoerd door kinderen

muziek Peter Maxwell Davies

tekst Peter Maxwell Davies naar een idee
van George Mackay Brown

vertaling Joop Franssen

regie Lucas Vis

decor en kostuums Henk Votel

in volgorde van opkomst Tom Schenk

Storm Kolson

Gavin Katinka Hamburg

Koningin van de trollen Alphons Noom/Arjan Man

Colette Vodegel Matzen/
Barbara Tonino

Koning van de trollen Michael Achterberg/Marc Noom

Minister Mea Hamelers

T.V.-trol Sandra Smeets

1ste, 2de, 3de gast Michael Achterberg,
Colette Vodegel Matzen,
Barbara Tonino

Trollen en mimespelers Brigitte Fokker, Peter Fokker,
Noël de la Fuente,

Nicole Nan, Ronald Remmelszwaan,

Selma van Velzen,

Yvonne van Velzen, Eva Vlasman,

Lisette Vodegel Matzen,

Maurice Vodegel Matzen,

Floortje de Wijs,

Hadewych van Delft,

Robin van Loon, Lancelot Schaper,

Carina Emons,

Monique Macrander, Marc Noom,

Antal Vekete,

Sabine Lautensheimer,

Karin Pasteuning,

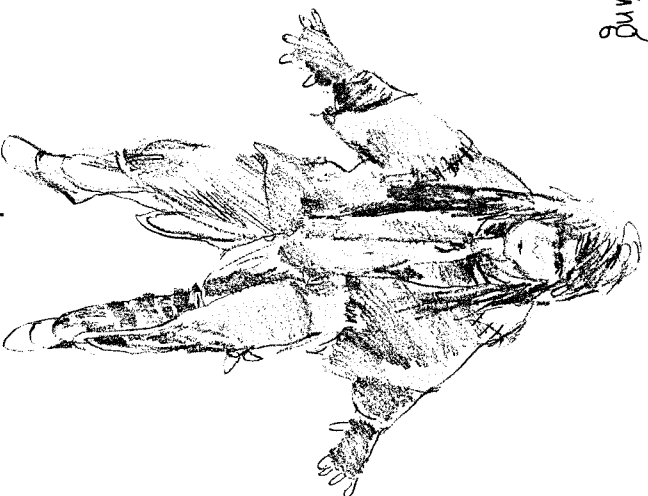
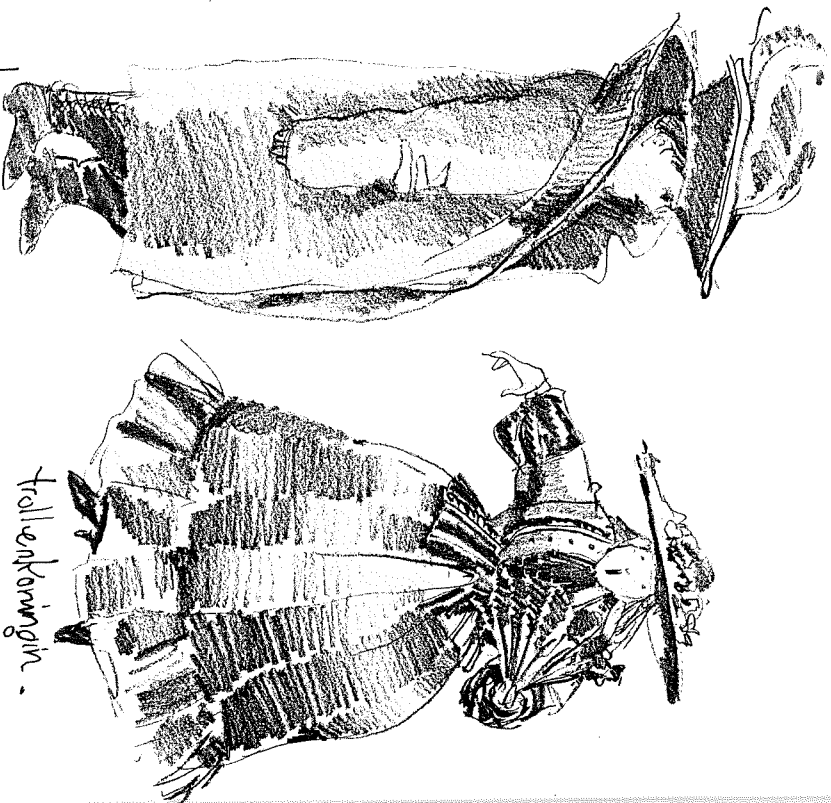
Sylvia Pasteuning, Annette Huyink,

Dita Simons, Theng-unn-Hiu,

Nicoline Bruins,

Veronique van Daalen,

Robijn Serné, Gemma van Beek

Trollenkoningin

Trollenkoningin

Insuldering solisten en koor
Het Hofstad Jeugd Orkest

Paul Hammeleers, Betty Hammeleers
viool Margot Hagen, Rob Splithof,
Karin van der Zee, Sandra Krijnen,
Adje Westerkamp,
Arienne van der Laan,
Wivèka Elton, Oscar Hack,
Laurens van Vliet, Robert Vanek
altviool Odile Torenbeek, Nora Roggeveen,
Xandra Riemans,
Sonia van Waveren
cello Lex Blankestijn, Fred Laverman,
Hedy Amorison, Francis Thirway
bas Harko Aris, Vincenta Peters
fluit Tineke van Geuns,
Judith van de Bos, Eline van Esch,
Kathinka Entrop
klarinet Reinier Evers, Marina Hennander,
Jaap Veenenbos
hobo Marijke Schooneboom
fagot Hans Tours, Maarten van der Meer
hoorn Pieter de Ruiter, Warner ten Kate
trompet Friedo Dekker,
Jan-Bart van Zutphen,
Gijs Veenenbos
trombone Hans Claus
slagwerk Henk Veldhuizen, Peppie Wiersma
Insuldering orkest Lucas Vis, Lex Veelo
Licht-techniek Paul van Os
Inspiciënten Inger van Heijst, Marcel Otten
Decor uitgevoerd door Fa. Nauta
Kostuums uitgevoerd door Jessy Jonker
Productie Circle Ensemble/Michael de Roo

Illustratie uit 'De Sprookjeswereld' van John Bauer (Uitgeverij Lemniscaat & Rotterdam)

'Vertrouw nooit een trol'

Synopsis

'Vertrouw nooit een trol' (The Two Fiddlers) speelt op de Orkney-eilanden, de woonplaats van de componist Peter Maxwell Davies. Daar vond ook de premiere plaats tijdens het St. Magnus Festival in juni 1978.

Eerste akte

scene 1

Storm en Gavin, twee jonge violisten, komen in een midzomernacht terug naar huis van het dansen, waar ze gespeeld hebben. Wanneer ze in de buurt van de trollenheuvel komen schrikken ze van een schaaap, een koe en een uil die misschien ieder wel een trol zijn. Ze zingen zich een beetje moed in, maar de stemmen van de trollen worden steeds sterker en op een gegeven ogenblik ... daar komen ze! Gavin vlucht angstig voor ze weg, maar Storm kunnen ze ervan overtuigen met hen mee te gaan onder de grond en voor de trollen een dans te spelen.

scene 2

In de trollenheuvel wordt Storm verwelkomd door de koning en de koningin van de trollen en hij speelt voor hen. Als beloning mag hij nog een wens doen; hij vraagt dat de mensen op Orkney nooit meer hoeven te werken.

scene 3

Gavin komt thuis en springt in zijn bed, helemaal geschrokken van de trollen die hij heeft gehoord. Hij droomt van Storm die in de trollenheuvel is verdwenen. Tegen de morgen droomt hij van de eilandbewoners die discussiëren over de onverklaarbare verdwijning van Storm. Gavin staat op en besluit zich te bevrijden van de invloed van Storm en zijn muziek en op te komen voor zijn eigen rechten. Vader Tijd geeft symbolisch het verloop van de jaren aan en we zien Gavin zijn wensen en ambities snel waarmaken; hij trouwt, koopt een mooi huis, krijgt kinderen en alle andere statussymbolen van een eerbiedwaardig man; tenslotte is hij zelfs grootvader, met pensioen. Aan het eind van deze scene zijn we 21 jaar verder en ondanks al zijn succes in de wereld denkt Gavin nog altijd terug aan Storm en zijn muziek.

Tweede akte

scene 1

Storm komt uit de trollenheuvel en ontmoet Gavin die 21 jaar ouder is geworden. Na van de eerste verbazing te zijn gekomen, vertelt Gavin over de bedroevende situatie waarin de maatschappij is terechtgekomen: de mensen willen niet meer werken en zijn lui geworden.

scene 2

Gavin neemt Storm mee naar een feestje waar de gasten niet dansen, geen muziek maken en al hun wensen, eten, drinken en vermaak, worden verzorgd door de trollen.

Wij kunnen de trollen zien, maar zij tweeën niet. Ze kijken televisie en we zien de reclamespots voor 'Trol'-producties die allemaal

bedoeld zijn om de mensen nog meer onder de betovering van de trollen te brengen. Zelfs de Minister die zijn onderdanen nog wel zo tegen die luiheid heeft gewaarschuwd, valt in slaap. Storm verbreekt de betovering door een nieuw liedje op zijn viool te spelen. Hierdoor gaan de mensen weer aan hun dagelijkse arbeid en de trollen lijken te zijn bedwongen. Om dit te vereren blaast een doedelzakspeler een haggis* op, die wordt voortbewogen door de trollen; als deze kapot knalt doordat er een mes in wordt gestoken, springen de trollen eruit en waarschuwen ons dat zij de zaak weer zullen overnemen op een moment en plaats waar we dat het minst verwachten. Iedereen zingt tenslotte een slotlied waarin de verbreking van de betovering wordt bezongen en waarin wij (het publiek) worden gewaarschuwd op te passen voor de trucjes van de trollen.

* een haggis is een typisch Schots gerecht dat gemaakt wordt van de ingewanden van kalveren, schapen of andere dieren; het wordt met havermeel en kruiden vermengd en gestampt gekookt in een diennaaig. Het is nog het meest te vergelijken met onze bloedworst.

Peter Maxwell Davies

Zijn eerder werk omvat de opera *Tavernier uit 1972*; *Eight Songs for a Mad King*; *Miss Dominhome's Maggot*; *Vesali Icones*; *Missa Super l'Homme Armé*; *Ave Maris Stella*; *The Blind Fiddler*, etc. etc. Bovendien schreef hij filmmuziek o.a. voor Ken Russell. Regelmatig trekt hij zich uit het drukke stadsleven terug op het woeste en tijdloze Orkney-eiland Hoy, waar hij zich in de sfeer van Vikingen en Kelten zeer geïnspireerd voelt. Vorig jaar werd in het Holland Festival 'The Martyrdom of Saint Magnus' opgevoerd, een drama van middeleeuwse jalouzie, machtswellust, intrige en moord, waarvan hij een parabel voor onze tijd heeft gemaakt.

Wat is een trol?

Woordenboeken en encyclopediën geven een groot aantal betekenissen van het woord trol: een aantal hiervan: reus, monster, tovenaar, boze geest, heks, aardmannetje, hobwoner, vroeger een reus, nu een dwerg of imp, kobold, aardgeest, gedrocht, lomperd, zo groot als bergen, zo stom als een koe, demon enz. Waar alle encyclopediën het wel over eens zijn is de boosaardige gezindheid, die van een trol uitgaat. Maar als men de sprookjes raappleegt, valt dat wel mee; een trol kan de mens heel goed gezind en heel dankbaar zijn, al heeft hij ook zijn kwade trekjes. In ieder geval is hij ontzettend dom, ondanks alle magische krachten en rijkdommen die hij bezit. Zijn domheid, gepaard aan een flinke dosis egoïsme, doet hem steeds weer een belachelijk figuur slaan. Hij heeft een panische angst voor het zonlicht, omdat de directe zonnestraling hem onverbiddeijk degenereert tot een levenloze homp steen (Tolkien-the hobbit). Daarom is zijn leven ingericht onder de aarde; er zijn echter ook trollen (uit Shetland) waarvoor het zonlicht gevaarlijk is, maar niet fataal. Als deze trollen bij zonsopgang nog boven de aarde zitten, moeten zij erop wachten dat de zon weer is ondergegaan, voordat ze naar hun onderaardse schuilplaatsen terug kunnen keren. Hij denkt dat in de herfst met het lengen der dagen de tijd is gekomen, waarin de wereldmacht in zijn handen zal vallen. Ieder jaar op 21 december zal het dan eindelijk gebeuren, maar ieder jaar op 22 december komt de zon toch weer op en moet hij opnieuw 365 dagen wachten op de absolute alleenheerschappij.

Trollen zijn ook kinderrovers; als ze niet tot het soort behoren dat een menselijke vrouw tot echtgenote uitkiest, waarvan ze een kind krijgen, behoren ze tot het soort dat christelijke kinderen rooft (alhoewel ze het christendom haten) en daar af en toe een trollenbaby voor in de plaats legt. Maar ook hier bestraan afdoende bestrijdingsmiddelen tegen, want zoals gezegd trollen zijn dom en bijgelovig.

De trollen zijn verdeeld in soorten naar de omgeving waarin zij leven, alhoewel de meeste onderaards leven. Zo zijn er begrittollen, grottollen, zeertollen, ravijn-trollen en ook de kleine heuveltrol.

Uit de Edda:

'In het begin bestond er geen hemel of aarde maar alleen een woeste ledige ruimte (Ginnunga-gap). Aan het noordelijke uiteinde van deze ontstond Niflheim, het rijk der nevels en de kou, en aan het zuidelijk uiteinde Muspelheim, het gebied van het vuur en van het licht. In Niflheim was een bron (Hwergelmir), waaruit elf rivieren ontsprongen. Hoe meer deze zich van de bron verwijderden, des te meer bevroor hun water en zo ontstonden rijp en ijs, die de noordelijke helft van Ginnunga-gap vulden. Door de zachte lucht van het zuiden begon het ijs te smelten en zo ontstond door de werking van warmte en koude het eerste leven, de Jotun Ymir, de vader van het geslacht der Hrimhursen.'

De Jotuns (de trollen) woonden in Jötoenheim en waren in voortdurende strijd met de Asen (het godengeslacht). Ymir is het verbindingselement naar de mens; uit zijn oksels groeiden, terwijl hij sliep, een man en een vrouw. De eeuwijdurende strijd tussen het goede en kwade kon beginnen. De trol en reus Ymir was het eerste levende wezen.

Dit verklaart ook de grote macht van de trollen, de macht over leven of dood, (Hela afstammeling van Loki, godin van de dood) macht over de aarde (de Midgard-slang) en over de tijd. Mensen die in aanraking met trollen kwamen waren het besef van tijd helemaal kwijt. Het verblijf bij de trollen werkt tijdsvertraggend. Het is daarom niet vreemd dat Storm Kolson denkt dat hij maar één avond bij hen geweest is, terwijl er in werkelijkheid 21 jaar overheen zijn gegaan. Doordat trollen zo dom zijn, beseffen zij die macht niet, ze weten zelf niet meer hoe oud ze zijn en omdat er maar zo weinig trollen sterven zien ze de noodzaak van voortplanting niet meer zo.

Marcel Otten

Lees de **HOLLAND FESTIVAL**-krant: Achtergronden en hoogtepunten uit het programma plus achtien pagina's interviews.

Verkrijgbaar in de theaters en concertzalen voor f 1,-.

In samenwerking met

NRC **HANDELSBLAD**